

անտէր ընտանիքներին: Հայութիւն կոչ-
ված կուլտուրական ցեղի՝ շատ բարեմաս-
նութիւններով օժտված այս հաստատութիւն
հարկաւորվեց, որ կոտորածի տեղից արդարա-
կէին իր ակննդով, թէ, աղէտի պատճառով
վերջերս բուժուող համար իր օգնութիւնն էլ
է կարեւոր: Աճծթ մեզ, որ այս կամ այն ընկե-
րութեան նախագահի գրգռելով միայն պէտք
է շարժվել, մինչդեռ, ամեն այսպիսի արտա-
սովոր դէպքերում, Կովկասի հայութեան հա-
յեացքները դէպի մայրաքաղաքներէ հայ գա-
ղութիւններն են ուղղվում բնականապէս:

Ինչ և է:
ժողովը որոշեց, առաջին՝ որ Անկելանոցը
ուղարկէ Բագուի Մարզախորհրդան ընկերու-
թեանը իր ձեռքի տակ ունեցած առանձին
գումարը՝ 2553 ռ. և երկրորդ՝ որ նոյն Ան-
կելանոցի խորհուրդը հանգանակութեան ձեռ-
նարկէ ծխականները միջև:

Նոյնպէս որոշվեց—թէպէտ ուշ—1) որ այդ
ևս անցքերի առկիթով հեռագրով ցաւակցու-
թիւն արասյայայի Մօսկվայի գաղութի կող-
մից Ամանայն Հայոց Վեհապետ Կաթողիկո-
սին, Շէյխ-ուլ-Իսլամին, Թիֆլիսի քաղաքա-
զինին ու պարսից Գահաթառանգին, և 2) որ
նոյն գաղութի կողմից մի պատգամաւորու-
թիւն դիմաւորէ Կովկասի նոր փոխարքայ
կոսմ Վօրոնցով-Դաշկովին:

Հետեւեալ կիրակին էլ նորից հոգեհանգիստ է
կատարվելու ու նորից ժողովվելու:
Վերջապէս, Մօսկվայի հայերն էլ շարժվեցին:
Է. Բ. Ն.

ՆԱՄԱԿ ԱՍՆԱԲԱՆԻՑ

Մարտի 22-ին
Անցեալ օրը Ասխաբադ գալով անհաշի-
քանակութեամբ հայեր տեսայ, որոնք գաղ-
թիլ էին Դոշանից վերջին օրերս Մէշկով
պատանած խառնակութիւններէ ժամանակ:

Իրանը բոլորը ուսումնասիրողներ էին, ո-
րոնք երկար ժամանակ Պարսկաստանում և
մասնաւորապէս Դոշանում առեւտրական գոր-
ծերով պարագլխով, որոշ դերը էին գրաւել
տեղական ազգայնականութեան կողմից: Ապրում
էին իրանց հետ հաշտ՝ զբաղված իրանց առե-
ւտրում և միշտ էլ գոհ իրանց վիճակից:

Մակայն չը նայելով այդ հանգամանքին,
ծագած անկարգութիւններին գոհ չը գնալու
համար, որոնք սպառնում էին տարածվող
Պարսկաստանի և ուրիշ քաղաքներում, նրանք
գաղթել էին այստեղ պաշտպանութիւն գտնե-
լու համար ուսումնական ինքնակրթութիւն:
Նրանք թողել էին իրանց ունեցած բոլոր հարստու-
թիւնը ձեռնադրելու և փախել:

Ասխաբադ հասնելով, նրանք դիմում են
չըմանի կառավարչապետին և օգնութիւն
խնդրում: Սկզբում կառավարչապետը խոստա-
նում է հարիւր կողակ տալ, որ նրանց հետ
գնան ուղղակի Դոշան և պաշտպանեն այն-
տեղի ուսումնական ընկերութեան կայքն
ու գոյըը, սակայն տեսնելով, որ այդպիսի
մի քայլ կարող է քաղաքական խնդիր և
խրատութեան առաջ բերել՝ առանց այն էլ
յուզված ամբողջ մէջ և մասնաւոր, որ
պարսից կառավարութիւնը արդէն կարողացել
էր որոշ չափով զսպել խառնակութիւնը, կա-
ռավարչապետը փոխում է այդ որոշումը և
կողակներէ փոխարէն գէնքի ընդունակ հա-
յերին, որոնք թուով 50 մարդ էին, բերդաններ
է բաժանում, որ ինքնապաշտպանութեան
համար վերցնեն իրանց հետ և տանեն Դոշան:
Այդ 50 հատ բերդան—բրգանները Դոշան
հասցնելուց յետոյ, հայերը պէտք է պահեն
այնտեղի ուսուցիչ հիւպատոսարանի մէջ և հար-
կաւոր դէպքերում օգնվեն նրանցից:

Այսօր 3-րդ օրն է, որ հայերը մի խումբ
չի գիթներէ հետ—թաքանները կազմված միլի-
ցիայի վիճակներ, որոնք պէտք է ուղեկցեն
նրանց մինչև պարսից սահմանազուխը, ար-
դէն ձանապարհվել են դէպի Դոշան:

Մինչև օրս ստացված տեղեկութիւնները
բոլորն էլ միեւնոյնն են. կարգը արդէն
վերջնականապէս վերականգնված է և ազգա-
բնակչութիւնը սկսել է իր նախկին խաղաղ
կեանքը վարել:

Ոչ Մէշկովի խառնակութիւնները, և ոչ էլ
Բագուի կոտորածը, ոչ մի վնասակար ազդե-
ցութիւն չեն գործել Ասխաբադի հայ և թուրք
ազգայնակութեան վրա: Ընդհակառակը այդ
դէպքերից յետոյ կարծես համերաշխութեան
գաղափարը հայերի և թուրքերի մէջ աւելի
խոր արմատներ է ձգել: Ապրում են նրանք
խաղաղ, զբաղված իրանց ընթացիկ պարագ-
մունքներով և բոլորն էլ իրանց խորին ցա-

ւակցութիւնն են յայտնում «Շէյխանի» ձեռ-
քով պատրաստված կոտորածի առթիւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՈՐ

Թիֆլիսի գաւառում տեղի ունեցող գիւղա-
ցիական շարժման մասին «Кавказ» լրագրի
ստացած տեղեկութիւնները երևում է հետե-
ւեալը: Յուզումը, որ սկսվել էր Բօքա գետի
ձախ ափին եղած գիւղական հասարակութիւն-
ների մէջ, տարածվել է և աջ ափում: Կազմ-
վում են ժողովներ, կարծիքը զբոսակներ են
պարզվում: Եւրօսման մասնակցի չը կամեցող
ընկերներին հարկադրում են վախճանելով:
Գերմանացի գաղթականները զբաղականապէս
հրաժարվել են անկարգութիւններին մասնակ-
ցելուց:

Երկրագործութեան և պետական կառուծ-
ման միջոցները շուտով կը ստանայ ուրիշ
պաշտօն:

Պետերբուրգի առաջ լրագրիներէ խմբագրի-
ներէ և հրատարակիչներէ ժողովը վճռել է
կիրակի օրերը 24 ժամ հանգստութիւն տալ
սպարանական գործաւորներին: Երկուշաբթի
օրերը պիտի հրատարակվեն միայն յաւելում-
ներ՝ հեռագրիներով և կարեւոր տեղեկութիւն-
ներով:

Բաթումից հեռագրում են «Руб» լրագրին,
«Օր չէ անցնում, որ չը լավ յանդգնու-
թեամբ սպանութիւններ և կողպուտներ չը
պատահեն օրը կէսօրին, ամենքի աչքի առաջ:
Բաթում-Ախալցխա ձանապարհի պոստային
կապաւորու Չերնովը հարկադրված էր գաղա-
քիցն ու միջուկներէ և կարեւոր երթիկներ
թիւնը, որովհետեւ ձանապարհորդները Բա-
թում քաղաքը մէջ են թողնում են յարձա-
կումներ, իսկ կարեւոր բոլորովին շարժում
են: Ոչ անձնաւորութիւնը, ոչ գոյըը ապա-
հոված չեն: Ռուսաց շոգեհասկային ընկերու-
թիւնը Բաթումի և Փօթիի գործաւորներից
կրել է վնաս 218 հազար ռուբլի:

Ստացանք Լէօի «Մէլիքի Աղիկը» պատ-
մական վէպը—երկրորդ սպագրութիւն: Գրքը
բաղկացած է 517 մեծադիր երեսներից և ար-
ժէ 1 ռ. 50 կոպ.:

Թիֆլիսի փոխարքայ Վարդի ընկերութեան
ընդհանուր ժողովում, որ տեղի ունեցաւ մար-
տի 27-ին, հանուրացեալ Արքայ Յովհաննիս-
եանի տեղ կառավարիչ ընտրվեց Ի. Պարով:

Կիրակի օր, մարտի 27-ին, Թիֆլիսում, Վօ-
րոնցովի արձանի մօտ գտնվող Ալիխանովի
բաղաճառիչներին մագաղիւր մասն հը-
ւում մարդ, որոնցից մէկը կանգնեց դռնի
մօտ, իսկ միւրը, մօտենալով մագաղիւրի տ-
րոջը, առանց մի խօսք ասելու, բեմովէր ար-
ձակեց նրա վրա: Գնդակը դիպաւ կրծքին և
Ալիխանով տեղն ու տեղը մեռաւ: Սպանող-
ները դուրս եկան և սկսեցին փախչել, բայց
նախկին Փախչողները բեմովէր էին արձա-
կում, բայց և այնպէս նրանց բռնեցին: Դը-
րանք Բուխարայի նահանգի գիւղացիներ են—
Նոյ Թերզաձէ և Եւստաֆի Նիկողաշվիլի: Նը-
րանք յայտնեցին, որ Ալիխանովին իրանք
սպանեցին ուրիշներէ յանձնարարութեամբ,
որոնք կասկածում էին թէ նա լրտեսութիւն է
անում:

Ռուսաց Սինօդի աւագ պրօկուրոր Պօլեդո-
նցովի, ինչպէս հաղորդում է «Слово» լրագրի-
րը, իր հիւանդութեան պատճառով, որ առա-
ջացել է պետական գործերով պարագլու-
ցիական ժողովներից հրաժարական է տուել: Պե-
տերբուրգի հասարակութեան լաւատեղիակ
չըմանները կապում են այդ քայլը, որ վճառ-
ված արել է այն մարդը, որ 25 տարվայ ըն-
թացում ղեկավարում էր Ռուսաստանի ներ-
քին քաղաքականութիւնը, այն նոր հոսանքի
հետ, որ այժման տերբուրգ երկաց կեղեկացու
և ստուածաբանական գիտութեան ներկա-
յացուցիչներէ մէջ, որոնք վերջին ժամանակ-
ներս խիստ բողոքեց էին արձակում կանոն-
ների և կեղեկացական աւանդութեան հետ չը
համաձայնվող այն ստրկացման դէմ, որին
աշխարհական իշխանութեան ձեռքով ենթարկ-
վել էր եկեղեցին:

«Ноб. Об.» լրագրից հաղորդում է հետեւեալ
մանրամասնութիւնները Մարտի 24-ին, գիւ-
ղացիների մի խումբ ցոյց կազմակերպեց:
Յուզարարները անցան դէպի միջով կարմիր
զբօշակով, շարքեցին տեղային միջնադարեան
զպրոցի, գիւղական հիւանդանոցի և դիւանա-
տան ապակիները, կառնաւորված կաթնասնե-
րից պոկեցին ակցիդի կնիքները և ցրվեցին:
Տանուտէրը իմաց տուեց գաւառապետ իշխան
Ջանտիկինին, որ տեղ հասաւ մարտի 25-ին:
Հաւաքված գիւղացիներին, թուով մօտ 1000
հոգի, իշխան Ջանտիկինի առաջարկեց յայտնել
թէ ինչ կարեւոր ունեն: Գիւղացիները հե-
տեւ պահանջեցին ներկայացրին: 1) Ռու-
սաստանի բնակչութեան կազմակերպու-
թեան փոփոխութիւն և գիւղացիների համար
էլ նոյն բէֆօրմները, որոնք կը սահմանվեն
Ռուսաստանի ներքին նահանգներէ համար:
2) Ազատ օգտվել անհրաժեշտ անտառներից:
3) Բոլոր այն հողաբաժինները, որոնցից այժմ
օգտվում է գանձարանը, վարձու տարով մաս-
նաւոր անձանց, վերադարձնել գիւղացիներին,
ի նկատի ունենալով սակաւահողութիւնը: 4)
Ակցիդի ոչնչացում: 5) Աւելարկան և ար-
հեստանոցական վկայաթղթերի վերացում, ո-
րովհետեւ նրանք թանգ են նստում և բացի
գրանցի ձեռք բերելու համար պէտք է շատ
ժամանակ կորցնել: 6) Ընտրել իրանց միջից
լրագրիչներ, որոնք անձամբ, չը գիծելով դա-
տարանին, պիտի հետևեն, որ հարկանները
և պաշտօնեաները ուղիղ գործեն և իսկույն
առնեն նրանցից վաստակ փողերը: 7) Մաց-
նի ձրի ուսուցում դպրոցներում, թէ ծխականի
և թէ միջնադարականի մէջ, այն էլ մայրենի
գիւղատնտեսական և արհեստագործական բա-
ժիններ: 8) Ազատել Մարտի 24-ին գիւղական
հասարակութիւնը գիւղական բուժարանի հա-
մար հաւաքվող տուրքից, և ձրի բժշկութիւն:
9) Փոփոխել հոգեբանականութեան տրվող վար-
ձատ, ութնասն ասակցից: Բոլորովին վերցնել
«Գրանի» անուսովող տուրքը (3 պուգ ցորեն և
1 պուգ գարի իւրաքանչիւր ձուխից) և նշա-
նակել պակի համար 3 ռուբլի (առաջ 10—20
րուբլի), թաղման համար 1 ռուբլի (առաջ
10—20 ռուբլի) իսկ կնուներ համար 40 կօ-
պէկ: Գաւառապետը այդ գիւղացի գնաց հա-
րեան Նօրիօ գիւղը, ուր ազգայնականութիւնը
նոյն պահանջները ներկայացրեց:

լրովին հասարակ պատճառներէ: Երկրաբ-
թի, մարտի 22-ին, Դարաշխանեաներ կոչված
տեղում քանութիւնները մէկը հանում է ատրճա-
նակը, կրակում գործարանատէր Փիլիպպոս
Աղաբանի վրա և թիթէ վէրը պատճառում
նրան: Հէնց այդ ժամանակ հակառակ, կողմից
հասնում է վերաւորվածի որդին և տեղն ու
տեղը սպանում Գեղամ Իսահակեանին: Սպա-
նութեան առթի է տուել այն, որ Աղաբանը
հեռացնում է սպանվածի փոքր եղբորը և նրա
տեղը դնում աւելի էֆան մի ուրիշ բանաւորի:
Գաղութիւնը բոլորն էլ նորքեցի են: Քննու-
թիւն է կատարվում—Դարոնը բոլորովին
բացվել է և գրութիւնը ընդհանրապէս խա-
ղաղ է:
ՂՆԻՒՍՅ Յ մեզ գրում են. «Մարտի 21-ին,
երկուշաբթի, տեղի պարսիկները հաւաքվե-
ցին իրանց մզկիթներում և հոգեհանգիստ
կատարեցին Պարալայում վախճանված մեծ
մուշտէյի համար: Հայերը ևս, փակելով ի-
մուշտէյի համար, հաւաքվեցին կեղեցի,
որտեղից՝ Սալատուր բաժ. Փանեայից առաջ-
նորոգութեամբ գնացին մզկիթը: Այդտեղ պար-
սիկներէ հոգեհանգիստից յետոյ, Ս. քահ. Փա-
նեայեցը խնդրում է ախուսից իրաւունք
տալու իրան էլ հոգեհանգիստ կատարելու
մզկիթում, որը մեծ ուրախութեամբ ընդուն-
վում է: Հոգեհանգիստը վերջանալուց յետոյ,
մզկիթում պարսիկները հայերի հետ բարեկամ
են մի մի բաժակ քաղցր թէյով, որը տալիս
են բոլորին իբրև «խէյրաթ»: Այդտեղից հա-
յերը պարսիկներէ մի մասն հետ գալիս են
հայոց եկեղեցին և այդտեղ էլ հոգեհանգիստ
կատարում: Տեղի պարսիկներն ունեն 3
մզկիթ: Երբ որ հայերը գնում են առաջին
մզկիթը և վերադառնում եկեղեցի, միւս եր-
կու մզկիթներում ևս պարսիկ հասարակու-
թեանը սպասում է, թէ այստեղ էլ կը գնան հա-
յերը, բայց որովհետեւ արդէն ուշ է ընում,
այդ պատճառով այդտեղ գնալու յետաձգում
են միւս օրվան: Միւս օրը, երեքշաբթի, գը-
նում են միւս երկու մզկիթները: Որտեղ կա-
տարում են հոգեհանգիստներ:

Պարեզի լրագրիները հաղորդում են, որ ուս-
աց գաղանի ուստիկանութիւնը շուտով ար-
մատական բարեկարգում կը սկսուի: Են-
թաղովում է այդ ուստիկանութիւնը կազմա-
կերպել ֆրանսիականի պէս, և այդ նպատա-
կով նոյն իսկ պիտի հրաւիրվեն ֆրանսիական
ուստիկանութեան մի քանի ներկայացուցիչներ
(Ноб.):

Թիֆլիսի գործակառարներ և վաճառա-
կաններ մէջ կայացրած համաձայնութիւնը
յանգում է գլխաւորապէս օրվայ աշխատանքի
ժամերին: Վճռված է, որ խառնութեան պիտի
բացվեն առաւօտեան ժամի 8-ին և փակվեն
6-ին, կէսօրից յետոյ. իսկ ճաշի համար 1 ժամ
հանգստութիւն պիտի ունենան գործակա-
տարները: Մի քանի վաճառականներ ղօգոն
են այդ վճարի և իրանց ազգականներին են
զրել մագաղիսներում՝ առաւոր անելու հա-
մար:

ԱՐԴԱՆԻՉԻՅՑ մեզ գրում են. «Ուրբաթ,
մարտի 18-ին, Արդանուշի հայ-կաթօրիկ եկե-
ղեցում կատարվեց հոգեհանգիստ Բագուի
աղետակի դէպքից սպանվածների համար: Այդ
օրը թիւրք ազգայնականութիւնը շրջակայ գիւ-
ղերից հաւաքված էր այստեղ և կէսօրվայ
սովորական աղօթքը կատարելուց վերջը,
դուրս եկաւ մզկիթի առաջ, որտեղ հաւաքված
էին և տեղիս ընտանեայ բնակիչները: Տը-
ղական կատին խօսեց եղբայրասիրութեան
բարոյ, որից վերջը ամբողջ ժողովուրդը հո-
գեբանակներէ հետ եկաւ եկեղեցի, որտեղ
կատարվեց հոգեհանգիստը: Ազգ տեղիս
բանաստե՛ 3. Յակովբ վարդապետ Բագա-
րատեանը խօսեց մի ազգու բարոյ միւ-
նոյն նիւթի վրա: Թէ վարդապետի և թէ
կատին խօսածները լաւ տպաւորութիւն թողե-
ցին: Կարացվեցին ձուներ և ժողովուրդի միջից:
Տեղիս թէ թիւրքերը և թէ հայ կաթօրիկները
շատ գոհ մնացին այդ եղբայրական հաշտու-
թիւնից:»

ԵՐԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Ճաւալի է տե-
նել, որ մեր քաղաքում հայերի մէջ դեռ ևս
պատանուում են սպանութիւններ, այն էլ բո-
լորովին հասարակ պատճառներէ: Երեքշաբ-
թի, մարտի 22-ին, Դարաշխանեաներ կոչված
տեղում քանութիւնները մէկը հանում է ատրճա-
նակը, կրակում գործարանատէր Փիլիպպոս
Աղաբանի վրա և թիթէ վէրը պատճառում
նրան: Հէնց այդ ժամանակ հակառակ, կողմից
հասնում է վերաւորվածի որդին և տեղն ու
տեղը սպանում Գեղամ Իսահակեանին: Սպա-
նութեան առթի է տուել այն, որ Աղաբանը
հեռացնում է սպանվածի փոքր եղբորը և նրա
տեղը դնում աւելի էֆան մի ուրիշ բանաւորի:
Գաղութիւնը բոլորն էլ նորքեցի են: Քննու-
թիւն է կատարվում—Դարոնը բոլորովին
բացվել է և գրութիւնը ընդհանրապէս խա-
ղաղ է:
ՂՆԻՒՍՅ Յ մեզ գրում են. «Մարտի 21-ին,
երկուշաբթի, տեղի պարսիկները հաւաքվե-
ցին իրանց մզկիթներում և հոգեհանգիստ
կատարեցին Պարալայում վախճանված մեծ
մուշտէյի համար: Հայերը ևս, փակելով ի-
մուշտէյի համար, հաւաքվեցին կեղեցի,
որտեղից՝ Սալատուր բաժ. Փանեայից առաջ-
նորոգութեամբ գնացին մզկիթը: Այդտեղ պար-
սիկներէ հոգեհանգիստից յետոյ, Ս. քահ. Փա-
նեայեցը խնդրում է ախուսից իրաւունք
տալու իրան էլ հոգեհանգիստ կատարելու
մզկիթում, որը մեծ ուրախութեամբ ընդուն-
վում է: Հոգեհանգիստը վերջանալուց յետոյ,
մզկիթում պարսիկները հայերի հետ բարեկամ
են մի մի բաժակ քաղցր թէյով, որը տալիս
են բոլորին իբրև «խէյրաթ»: Այդտեղից հա-
յերը պարսիկներէ մի մասն հետ գալիս են
հայոց եկեղեցին և այդտեղ էլ հոգեհանգիստ
կատարում: Տեղի պարսիկներն ունեն 3
մզկիթ: Երբ որ հայերը գնում են առաջին
մզկիթը և վերադառնում եկեղեցի, միւս եր-
կու մզկիթներում ևս պարսիկ հասարակու-
թեանը սպասում է, թէ այստեղ էլ կը գնան հա-
յերը, բայց որովհետեւ արդէն ուշ է ընում,
այդ պատճառով այդտեղ գնալու յետաձգում
են միւս օրվան: Միւս օրը, երեքշաբթի, գը-
նում են միւս երկու մզկիթները: Որտեղ կա-
տարում են հոգեհանգիստներ:

ՍԱՄԱՐԿԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Ճաւարի է յայտնել, որ նորերս Բագուից եկած ուսուցիչները մուրաքանդութիւն անելով պատուով են «Սարտի» քաղաքում և ողորութեամբ ցանում են թշնամական սերմեր՝ գրգռելով տեղական միաբնակ սարտերին հայերի դէմ: Թէև տեղացիներն այնքան էլ չեն հետաքրքրվում դրսի աշխարհով, բայց թաթարներ ու պարսիկներ մեծ բաւականութիւն են գտնում: Ծառում եմ ստել, որ մի այդպիսի անասործ ծառին պատահելու դժբաղդութիւնը ունենայ: Բայց չը մտածեմ ստել, որ կողքին կեցած մի ուսուցիչը կը ծուլ յանդիմանութիւնը իսկոյն սանձաբարեց հրէշէ թունալի լեզուն»:

ԱՍՍԱՐԿԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Ասիաբարձու և ընդհանրապէս անգրկասպան երկրի միւս քաղաքներում, որոնք ոչ մի բանով ապահով չեն խօսքայի վտանգին ենթարկելու վիճակից, առանձին ուշադրութեամբ արժանի ոչ մի միջոց չեն ձեռք առել դեռ ևս: Արժէք մտածել այդ մասին: Միթէ մոռացվել են անցեալ տարվայ սարսափները: Ամսին 20-ին Ասիաբարձի հայ երիտասարդութիւնը, տեղական դպրոցներէ հայ աշակերտներէ և աշակերտուհիներէ հետ միասին, խուճու բազմութեան ներկայութեամբ, կոգնանդիստ կատարեց արտասանմանում իրենց անվերջ փրկարար Միքայէլեանի յիշատակին: Պատարազը վերջանալուց յետոյ, երիտասարդութեան խնդրանքը հոգեհանգիստը կատարվեց բաց երկնքի տակ՝ եկեղեցու բակում, որտեղ Ասովման քահանայն մի փոքրիկ դամբանական խօսք հանդուցեց յիշատակին, հնարաւոր եղածին չափ կանգ առնելով նրա կեանքի մէջ խոշոր տեղ բռնող երկու թիւերի վրա»:

ՆՈՒՍՈՒՑ մեզ գրում են. «Այստեղ էլ թուրքերի մէջ թում և հայոց եկեղեցում կատարվեցին հոգեհանգիստներ մօտ 2000 մարդկանց ներկայութեամբ հայ-թուրք»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԵՐԱԳՐՈՒ ԾՈՒՐԸ

Պատարի պակասութիւնը թարթից «ՐԵՅ» լրագրին հեռագրում են. «Ճակատի վրա առաջվան պէս հանգիստ է և միայն Միշէնիօր վերջապահ դորաբժուտով տեղի ունի ամեն օր հրաձգութիւն: Միշէնիօն ամեն շաբթ օրը է դնում անհանգստացնելու թշնամուն՝ թիթիկ վերաձգութիւնը գործելով և խուզարկութիւններ կատարելով: Առհասարակ կամաւորները բոլոր ընդհարումները մանր բնաւորութիւն ունեն, և հակառակորդը օգուտ է բաղում նրանից իր գործերը կարգի բերելու համար: Փութաբժը և միթերները սաստիկ թանգացել են, և պէտք է դրբի պաշարներ ունենալ ամառվայ համար: Ինտենդանտային պահեստների կորուստները կամ ոչնչացումը Մուկրէնում, Փոշխոտայում, Տէլիսում, Կայխանում և Չանսուֆում, զրկեցին մեզ մեծ պաշարներից, որոնց վերանորոգել այժմ աւելի դժուար է: (Միթ.)»

Ռուսների կորուստներ Մուկրէնի մօտ: «Times» լրագրին հեռագրում են Պետերբուրգից. «Գլխաւոր շտաբի պաշտօնական հաշուով, ուսուցիչի կորուստները՝ Մուկրէնի մօտ տեղի ունեցած կուր մէջ, հաշուում են 80—90 հազար մարդ»:

Վլադիվոստոկ: Տեղեկութիւններին նայելով, եսպիսկան պատերազմական գործողութիւնների ներթափանցող փուլը Վլադիվոստոկի պաշարում է լինելու: 1860 թ.ին այժմեան Վլադիվոստոկի տեղ Պորտ Մէյ զինւորական նաւահանգիստն էր: 1873 թ.ից, նա թաղաղ ուղիւ հիմնուեց զինւորական նաւահանգիստի է դառնում: Բոլոր հիմնարկութիւնները Նիկոլայովիցի փոխադրվում են Ամուրի վրա: Նաւահանգիստում շուտով բնակութիւն է հաստատվում և շուրջիւ արտասանմանն ապրանքների անմատչաւ առևտրի, շուտով ծաղկում է: 1880 թ. նա ստանում է Վլադիվոստոկ անունը և Մուրաւիով-Ամուրսկի թերակղզու հետ միասին առանձին զինւորական նաւահանգիստութիւն է դառնում, որը գոյութիւն ունեցաւ մինչև 1888 թ.ը, որից յետոյ նա մտաւ Պրիմորսկայ շրջանի մէջ, իսկ բոլոր շրջանային հիմնարկութիւնները տեղափոխվեցին Վլադիվոստոկ: Երկարութիւնների միացեալ ցանցով (դէպի Սաբալովիկ և Սարբին) Վլադիվոստոկը շատ բան էր խոստանում մինչև պատերազմը: Թէպէտ և Կվանտուր և Պորտ-Արտուրը միացնելուց յետոյ նրա նշանակութիւնը,

որպէս նաւահանգիստի, սաստիկ ընկաւ, սակայն Վլադիվոստոկի նաւակայանի յատկութիւնը անհանձնաւոր բարձր է Արտուրի նաւակայանից: Վլադիվոստոկի նաւակայանը, որը երկու ելք ունի, կարող է տեղաւորել հիւսիսային մասում, որ պաշտպանված է քամիներից, մինչև 55 մեծ նաւ: Դա արդէն նշանաւոր արժանաւորութիւն է ներկայացնում և մի քանի փորձված ծովագնացներ ոչ առանց հիմքի սխալ են համարում, որ թաղաղ ուղիւնուսի նաւատորմը իր կանգնելու տեղը Արտուրն ընտրեց: Ծիշդ է, Վլադիվոստոկը սառնող նաւահանգիստ է, սակայն այդ բանը այնքան էլ լուրջ արգելք չէ այժմեան սառցահանները դարձնում, մանաւանդ որ Վլադիվոստոկի բոլոր ծովախորշերը չեն սառնում, և այն էլ եթէ սառնում են, ոչ աւել քան 3 ամսով: Մի տարվայ պատերազմի ընթացքում Վլադիվոստոկը մեծ դեր էր խաղում. նա արանդիտային կէտ էր ծառայում: Մեր բանակները մանուշակաւ դաշտի վրա ստանում էին ուղիւ մասթերներին և ուստետի պաշարների նըշանաւոր քանուկութիւն Վլադիվոստոկի վերայով, որը համարեա զաղարեց եսպիսկան նաւատորմի կողմից պաշարվելուց յետոյ: Բացի դրանից՝ Վլադիվոստոկը պատերազմի մնացած բնի վերաբերմամբ գեղեցիկ յինակէտ է, մանաւանդ նաւատորմի գործողութիւններին համար: Վլադիվոստոկի պաշարումը մի փոքր այլ բան է լինելու, բան Պորտ-Արտուրի պաշարումը: Այստեղ առաջին անգամ կուր կը սկսվի մայրերի ուսուցական հողի համար: (ՐԵՅ)

Մեծ հանելուկ «National Zeitung» նկատում է, որ այն բոլոր հանգամանքները, որոնք կարող են աղբեղութիւն ունենալ պատերազմի էլը վրա, մեծ հանելուկ է մնում երկրորդ թաղաղ-ուղիւնուսեան էսկադրայի դերը: Կարելի է քննութեան ենթարկել կուրից յատկութիւնները, ցամաքային գործերի թիւը և ոյծերը, գեներալների ընդունակութիւնները և պատերազմող կողմերի ֆինանսական զրուութիւնը: Զօրքերը առիթ ունենին չափել իրանց ոյծերը, և հետևանքները կարելի է ամենախիստ կրիտիկայի ենթարկել: Բայց ինչ զրուութեան մէջ է նաւատորմը և որպիսի նշանակութիւն ունի ծովային Ռոժէսովէնսկու էսկադրան ծովի վրա տիրապետութեան հարցը լուծելու համար—նախատեսել անհնար է: Մի բան միայն աւել կամ պակաս պարզ է—դա ծովային Ռոժէսովէնսկու էսկադրայի միանալն է ծովային Նէբոգատովի էսկադրայի հետ: Միայն դուրս ելաւ էսկադրայի յարմիր վերադառնալու հնարաւորութեան խորքը, որը ապացուցանում է, որ Ռուսաստանը դիտաւորութիւն ունի շարունակել պատերազմը: Այդ կուր մէջ ծովային Ռոժէսովէնսկու էսկադրան, թէպէտ և նա բաղկացած է զանազանատեսակ նաւերից, կարող է մեծ նշանակութիւն ունենալ: Շատ կարելի է, որ էսկադրաներն արդէն միացել են և ամբողջ հարցն այն է, թէ որպիսի արդուութիւններ է ունենալու նաւատորմը:

Մորին գաղտնիք է ծածկում էսկադրաների հանդիպման տեղը և նրանց գնալու ճանապարհը: Էսկադրաների միասնալը կարող է տեղի ունենալ, ըստ ամենայն հաւանականութեան, դէպի արևմուտք կամ արևելք՝ եսպիսկան նաւատորմի գործողութեան տեղից, և պէտք է ընտրվի այն հաշուով, որպէս զի երկու էսկադրաներից ևս ըստ կարելոյն ըիշ ամուլ պահանջվի: Սակայն հազիւ թէ ծովային Ռոժէսովէնսկին ենթադրում էր գնալ դէպի Արգէն նաւատորմին ընդ առաջ, որի համար նրան հարկաւոր չէր լինի այնքան վաղ հեռանալ Մաղաքակարից: Աւելի հաւանական է, որ ընտրվի է Հնդկական ուղիւնուսի այն մասը, որ ընկնում է արևելեան երկարութեան 70 և 80° և հարաւային լայնութեան 3 և 8° աստիճանների մէջ, որտեղ գտնվում է Չագոս կղզիների խումբը՝ Դիէգո-Գարսիա նաւահանգիստով: որտեղից նաւատորմերը առաջ բացվում է երկը ճանապարհ: Առաջինը, ամենից վտանգաւորը, անցնում է Մաղաքայի նեղուցով, երկրորդը Տօրթէսի նեղուցով: Իսկ երրորդը Աւստրալիայի շուրջը, Լուրբերին նայելով Դիէգո-Գարսիայի մօտերը գտնվում էր եսպիսկան էսկադրայի մի մասը: Ի հարկէ, ծովային Ռոժէսովէնսկու կարող է նրան դիմաւորել, դեռ ևս ծովային Նէբոգատովի հետ չը միացած է: Եթէ այս լուրերը սուս դուրս գան, այդ դէպքում կարելի է հնարաւոր լինի հանդիպումից խոյս տալ, ընտրելով ճանապարհ Աւստրալիայի շուրջը: Թէպէտ սրա դէմ է ոչ միայն ամուլ մատակարարելու հարցը, այլ և այն հանգամանքը, որ եսպիսկան

ցիւների գրութիւնը այնքան աւելի նպաստաւոր է դառնում, որքան նրանք աւելի մօտենում են իրանց հայրենիքին: Երկրորդ ենթադրութեան նայելով ծովային Տօթի առաջապահ գորութիւնը գտնվում է Լաբրանի մօտերը: Նա բաղկացած է «Գասակի» և «Չիտոզէ» կրէյսէրներից և Ամէրիկամարու» և «Նաւատամարու» օժանդակ կրէյսէրներից, որոնք բոլորը շատ արագընթաց են: Յամենայն դէպս եսպիսկանները ըստ երևոյթիւն աչքից բաց չեն թողնում ծովային Ռոժէսովէնսկու նաւատորմը, որը, անսարակոյ սպանալի ոյծ է ներկայացնում, որ կարող է զգալի կերպով աղբի պատերազմի էլը վրա: Եթէ ուսուցիչը յարթելու լինեն, եսպիսկան ցամաքային զորքը, գոնէ ժամանակաւորապէս, կը կտրվի մայր երկրից: Նիւ-Չուանգ, Դալի, Պէնիան և Դէնգ օն, նոյնպէս և բոլոր երկաթուղային գծերը, որոնք սկիզբն են աւնում այս նաւահանգիստներից, կը կորցնեն իրանց բոլոր նշանակութիւնը եսպիսկանների համար: Իսկ ուսուցիչի համար Վլադիվոստոկի պաշարումը վերացնելը կը հեշտացնէր միթերներ մատակարարելու գործը: (ՐԵՅ)

«ՄՇԱԿԻ» ՀՅՈՒԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ

28 մարտի
ԲԵՐԼԻՆ: Պրուսական պրինց Լէօպոլտի ճանապարհորդութիւնը հաւանականօրէն կը վերջանայ Պէլդինգում: Ծանապարհորդութիւնը շարունակել Վլադիվոստոկի վրայով անհնարին է երևում, նոյնպէս և եսպիսկան դերքերի վերայով անցնելը: Պրինցը պատրաստվում է այցելել Կիւսօշու, նոյնպէս և ճանապարհորդութիւն կատարել երկրը ուսուսնախերելու համար:

ԼԵՄԲԵՐԳ, Ներքին գործերի մինիստրութիւնը միջոցներ է ձեռք առնում ծոբակի կօտրակտուրա հիւանդութեան դէմ կուր մղելու համար, որ մտած է Գալիցիա՝ Պրուսիայից:

ԲԵՐԼԻՆ: «Բէրլինէր Տաղէրտում» լրագրի Պարիզի թիթիկացի հաղորդած տեղեկութիւններին համեմատ՝ Դէլիանէ դեռ մտադրել չէ անմիջապէս բանակցութիւններ սկսելու Մարտի-Կօր վերաբերմամբ: ԿՕՎԱ: Բաղաքային դուժան վճեց միւսալ Մուկլայի քաղաքային հասարակական վարչութեան միջնորդութեամբ՝ քաղաքապետութեան համառուսական համաժողով գումարելու մասին և յանձնաժողով ընտրեց համաժողովի պրօքուր մշակելու համար:

ՄԱՍԿՈՒՆԻ: Զէմսովօի արտակարգ ժողովը որոշեց ընդունել որպէս նախապաշտպանողական միջոց հակախօշերային պատուաստումները թարախով առողջներին Գալիցիայի երկրամասում, այն պայմանով, եթէ Պրօքուրեան համաժողովը Մուկլայում նրանց օգտակարութիւնը կը վաւերացնէ:

ՊԱՐԻՉ: «Մատէն» լրագրի Բերլինի թիթիկացի հաղորդում է, որ կոմս Բիւլովի մօտիկ բարեկամը յայտնեց, որ իբր թէ Վիլհէլմ կայսրի դիտաւորութիւն է Մարտի-Կօր ինքի-դէմառ յարուցանելով Դէլիանէ անկուսն առաջացնելու—Փրանսիական քաղաքական շրջանները հաւատ չեն ընծայում այն լուրերին, թէ անվերական թագաւորը կայցիէ Տանսէրը իր ճանապարհորդութեան ժամանակ:

ՏՈՒՆԻՍ: Յափառակամ են 400 կիլոգրամ զինամու պարունակող 20 արկղեր: Արգէն-բնակութիւնը յուղված է: Տեղի ունեցան մի քանի ձեռքաղութիւններ:

ՄԱՐԻԻ: Զրանցքային ջրամբարի փլվելու ժամանակ սպանվեցին 36 և վիրաւորվեցին 81 հողի: Շատերը ծանր:

ՀՌՈՒՄ: Երազերները շուտով կը ժամանէ Վենցիա, որ կը կայանայ տեսակցութիւն իտալական թագաւորի հետ:

ՊՐՏ-ՄԱԳՕՆ: Ժամանեցին անգլիական թագաւորը և թագուհին և կը մնան այստեղ երկու օր:

ՄՕՍԿՎԱ, 28 մարտի: Մուկլայի կօնսէրվատորայի դերէկցիան յայտնեց ուսանողներին, որ պարապմունքները ներկայ տարում դադարում են: Փոխարարական քննութիւններ չեն լինի: Բարձր կուրսերը կը փոխադրվին տարեկան թւանշաններով: Աւստրական քննութիւնները կը լինեն օգտասուի երկրորդ կէտին:—Բանտներին կենցաղը և զրուցիւնը բարեկարգելու միջոցները քննող յանձնաժողովը հրաւիրում է մասնակցելու քաղաքային և զէմսովօյի հիմնարկութիւնների ներկայացուցիչներին: Շուտով կը կայանան շրջանային

գումարումներ գործարանային տեսուչների միջև: Գումարումների նպատակն է զիջումներ աւել բանւորներին առանց վնաս հասցնելու արդեւագործութեան: Այսօր նախագահան գատարանում նշանակված էր Ուրուսով երկու իշխանների և Զալէսկի ու Լավրով աշուտահանների գործը, որոնք մեղադրվում են խարբայութիւնների մէջ: Գործը յետաձգվեց: Ուրուսով է Նիցցայում գտնվող Ուրուսովին բանտարկել կամ 10,000 ռ. գրաւական առնել նրանից, իսկ Լավրովին ընկել ոստիկանական բժշկի միջոցով:

ՄԻՆԳԱՊՈՒՐ, 28 մարտի: Երէկ տեսել են բալտիկական էսկադրան խաբխալ ցած 20 մղոն դէպի հիւսիս-արևելք Պուլոմէնիցից, որ գտնվում է 150 մղոն դէպի արևելք Մինգապուրից: Զորս երկխոսողական պատերազմական նաւեր, ահնեք եսպիսկան, նկատվել են անցեալ գիշերը, ուրբաթ, Ս.ժակ հրուանդանի մօտ:

ՄՄՏԵՐԴԱՄ, 28 մարտի: Բատակիայից ըստացված հեռագրի համաձայն, կարծում են, որ Բանկա կղզու մօտ նկատված ուսուսական էսկադրան բաղկացած է մեծ զրահակրներից, որոնք գնում են անջատ Մինգապուրի մօտ եղած էսկադրայից:

ԼՕՆԳՕՆ, 28 մարտի: Ռուսական նաւատորմի այդքան անսպասելի երևալը չինական ջրերում, կատարելապէս փոխեց մինչև այժմ Լօնդօնում տիրող կարծիքը Ռոժէսովէնսկու արժանաւորութիւնների և պակասութիւնների վերաբերմամբ: Այժմ արդէն դադարել են նրան ծաղրող վերաբերվելուց, ինչպէս այդ անում էին Դօզգէրանիկի մօտ տեղի ունեցած ինքիդէմառ յետոյ: Ընդհակառակը, ուսուսականները, որը կարողացաւ մեծ նաւատորմ անցկացնել դէպի այնպիսի հեռաւոր ջրերը, մի այնպիսի աննպաստ պայմաններում առանց որ և է կորուստի, յայտնում են խորին յարգանքի զգացումները:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 29 մարտի: Արտաքին գործերի մինիստրը ուղարկեց կատարողական կօմիտէին Պաւլովի հեռագրերը Պորտ-Արտուրից՝ ուղարկված մարտի 17-ին՝ որ ունի հետեւեալ բովանդակութիւնը: «Պորտ-Արտուրից եկած նաւատորմի բժշկ Բունզէ հաղորդում է, թէ Արտուրում գտնվում են այժմ խելագարված մի օֆիցեր և 40 զինուոր: Բունզէի կարծիքով անհրաժեշտ է նրանց ուղարկել առանձին մի յատուկ շոգեհանուով Չիֆուից ուղղակի դէպի Օդէսսա՝ նրանց խնամող գլխութեան քոյրերի հետ միասին: Համոզվելով, որ անհնար է ուղարկել խելագարներին այլ ճանապարհորդների հետ միասին վարձված շոգեհանուով, մտադրել են այդ նպատակին յատկացնել «Վամպոս» շոգեհանու, որ պատկանում է գանձաբանին: Այս պատճառով ես խնդրեցի Տիդէմանին Փրանսիական հիւպատոսի միջոցով յարաբերութեան մէջ մտնել եսպիսկանների հետ, որպէս զի յիշված անձինք, ըստ կարելոյն, շուտով ուղարկվին Չիֆու՝ շոգեհանու նստեցնելու և Օդէսսա ճանապարհ գցելու համար այն հաշուով, որ շոգեհանու կարողանայ անցնել Հնդկական ուղիւնուսով մուսուսի սկսվելուց առաջ»:

ԲԵՐԼԻՆ: Բանւորները պարտաւորութիւն յանձն առան հրաժարվելու ոգիւրից խմիչներից:

ՋՈՒՆԻԱ, Թաւրիզից ստացված լուրերին նայելով՝ քաղաքում և նրա նախագում աւայժմ խաղաղ է: Գրգռված զգացումները հայերի դէմ նկատելի կերպով հանդարտվում են:

ՊԱՐԻՉ, Մինիստր Էտիէնի՝ Լիլում եղած ժամանակ՝ քաղաքում ցրվում էին պրօլիւսացիաներ, որ կազմել էին միապետականները: Պրօլիւսացիաների վրա նկարված էր Օրլէանեան իշխանի պատկերը:

ԲԵՐԼԻՆ: Մի հրոսակախուձը՝ քաղաքացած 25 յոյներից՝ յարձակվեց Զագորիանէ գիւղի վրա հարաւային Մակեդօնիայում, սպանեց բանային, ուսուցչին և մի քանի անունի բոլորներին. հրոսակը հրդեհեց նաև այդ գիւղը մի քանի տեղից: Օգնութիւն չը կար: Գիւղը բոլորովին աւերված է: Այս դէպքը համարվում է յուսահատական կուր սկիզբը:

ՀՌՕՄ: Դիւանագիտական աղբիւրներից հաղորդում են, թէ Վիլհէլմ կայսրը և Վիկտոր-Էմմանուէլ թագաւորը, Նէպոլիում տեղի ունեցած տեսակցութեան առիթով, սրտազին ողջոյնի հեռագրի ուղարկեցին աւստրիական կայսրին:

ՏՕԿԻՕ, 28 մարտի: Այստեղ կարծում են, որ բալտիկական նաւատորմը ժամանակաւոր յինակէտ կը սարքէ թաղաղ ուղիւնուսի հարաւային նաւահանգիստներից մէկում, և ա-

մեկից աւելի հաւանական է, Հնդկաչինում կամ Եօլլանդական Հնդկաստանում, և կը սպասէ զայիք անցքերին: Պաշտօնական ծովային շըրջանները խիստ լուրջին են պահպանում: Ես պահանջան նաւատորմի ուր լինելու մասին ոչինչ յայտնի չէ: Բարտիական նաւատորմը ամենից առաջ նկատված է հապոնական խուզարկու նաւերի կողմից: Ես պահանջան լրագիրները զովում են ուսական նաւատորմի քաջութիւնը, որ վճռել է կատարել այդպիսի հեռուոր և համարձակ ճանապարհորդութիւն, չունենալով ոչ մի յնակէտ ճանապարհի վրա: Ես պահանջան լրագիրները կարծիքով, ուսական նաւատորմի երևալը չի նախան ծովում նընդհանուր է կուր վերջնական աւարտը ծովի վրա: Կոմս Օկամա, դիմադրական կուսակցութեան պարագլուխը, ասում է, թէ Ես պահանջան այժմ կարող է առաջարկել հաշտութեան պայմանները, բայց անհրաժեշտութեան դէպքում, կարող է շարունակել պատերազմը անորոշ ժամանակով: Պէտք է տուգանք պահանջել Ռուսաստանից երկու միլիարդ իէն: Երբ տեղի կունենայ երկաթուղու բացումը Սէուրից Յուզան՝ այս վերջինը կը դառնայ նշանաւոր նաւահանգիստ: Դանիում հապոնացիները մտադիր են շինել նոր նաւակայան և Դանիի ծովախորհուրդը—ձկնորսական յարմարութիւններ 200 շոգենաւերի համար:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ: Ծովապետ Տրայն, Ֆիլիպպեան նաւատորմի հրամանատարը, հրաման ստացաւ պաշտպանել Ֆիլիպպեան կղզիների չէզոքութիւնը ծովային կուր դէպքում ուսական և հապոնական նաւատորմերի մէջ, նորայէն և պաշտպանել ամերիկական նաւերը: ՄԼՆԻԱ: Մինգապուրի ամերիկական հիւպատոսը հաղորդում է, որ զինուորական վեց նաւեր ուրիշ նաւերի ուղեկցութեամբ գնում են Մանիլա: «Բալէյ» շոգենաւը և «Բարբի» ու «Շօնու» ականանաւերը ուղարկված են հսկելու Պալաբ կղզու արևմտեան ափի վրա և պաշտպանելու չէզոքութիւնը այդ շրջանում: Բացի այս նաւերից՝ պատրաստվում են ճանապարհ ընկնելու և երեք ուրիշ ականանաւեր:

ՀՆԵՊԿՈՆԳ: «Դէլի Մէլ» լրագրի թղթակիցը իմացել է հնդկականոր աղբիւրից, որ բարտիական նաւատորմի ուղեկցութեան խուկական տեղը Ֆրանսիական նաւահանգիստ Սալոնն է:

ՍՈՒՐԱՖԱՅՅԵԱ: Հօլլանդական վեց զինուորական նաւեր մարտի 26-ին, երեկոյեան Բատաւայից ճանապարհ ընկան Պուլոսուրի Սինգապուրի մտով:

ՉԻՔՈՒՏԻ: Այստեղի առևտրականները պատուէրներ ստացան պաշարիցն մատակարարելու վերաբերմամբ բարտիական երրորդ նաւատորմին: Հաւանական են համարում, որ ներգաղթի նաւաբաժնի ամիսնաւերը կուղեկցուին Դիէյո—Փարսիա:

ԲԼԼԻՆ: Նոր պայմանագիրը եզրային նաւարկութեան մասին, որ կապված էր Գերմանիայի և Մարոկոյի մէջ, առաջինն չէ տալիս մենարտուութիւններ կամ առանձին իրաւունքներ, այլ երաշխաւորում է միայն նրա իրաւունքները՝ համաձայնաբար միւս պետութիւնների իրաւունքներին: Տանձէրի գերմանական հաստատարները հաղորդեց պայմանագրի պատճէնը միւս պետութիւնների ներկայացուցիչներին թիւրիմացութիւններից խուսափելու նպատակով: Այն տեղեկութիւնը, թէ Իտալիան յանձն է առնում միջնորդի դեր Գերմանիայի և Ֆրանսիայի մէջ, վաղաժամ է: ԱՆՎԻՐ: Կիրակի օրը, Ուշայում, Ֆրանսիական արտադրական սահմանագծի վրա, տեղի ունեցաւ արխանսեղ ընդհարումն սուլթանի և թեկնածուի զօրքերի միջև: Ապստամբները պարտութիւն կրեցին՝ շնորհիւ Ֆրանսիական թիւրքի թափած զօրքերի միջամտութեան: Ապստամբների զօրքը հարիւր սպանված և մեծ քանակութեամբ վիրաւորած ունեցաւ Սուլթանի զօրքերից սպանվեցին և վիրաւորվեցին 30 հոգի:

ՊԱՐԻՉ: Հրատարակված է հեռագիր Գիբրալտարից, որ հաղորդում է, թէ Միջերկրական ծովի Ֆրանսիական նաւատորմը ամառը կայցելի Գիբրալտար անգլիական ստանդանի նաւատորմի հետ միաժամանակ: Կը սարքվեն մեծ հանդէսներ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՄՆԻԴԱՆՈՑ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆԻ (Կուկիա, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)
Ա մ ե գ օ Ր, բ ս գ ի կ ի ր ա կ ի օ Ր Ե Ր Գ, Ա Ռ Ա Ր Օ Տ Ե Ր Ը
29404ԸՆ—9—10 ժ. աշքի. ներքին և ներքալին Մ. Գ. ԱՐԵՏԻՍԵՆՆԵ—10—11 ժ. մորթու, փնեղակ և վիրաբուժութիւն:
2. Բ. ԱՐԵՏԻՍԵՆՆԵ—11—12 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երկխոյոց Գ.
Գ. Բ. ԳՅԵԼԻՆՎ—12—1 ժ. սկանչի, ըթի և կոկորդի Գ. Ա. ԹԱՐԵՆՆԵՆՆԵ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երկխոյոց Գ.
Ա. ԿԱՐԱՊԵՏԵՆՆԵ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երկխոյոց Գ.
Ա. Գ. ՍԱՆՈՒՅԱՎ աստամբարով. 9—11 ժ. ԿԻՆԻՔԻՉ ԶԲԲԲԻՆԻՆ—1 1/2—2 ժ. մանկաբարձութեան և կանանց Գ.
Ե Ր Ե Գ Ո Ն Ե Ր Ը
Գ. Ա. ԹԱՐԵՆՆԵՆՆԵ—7 1/2—8 ժ.
Պ. Ա. ԱՐԳՉԻՆԻ. Գտտարում է միկրօ-քիմիական և բախտիլոգիական հետազոտութիւններ:
Օ. Ա. ԱՌՎԵՆՆԵՏԵՆԻ—տանը. ծաղիկաբուժ և բժշկական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.:
Վճարը 50 կ. չքարտերը ձրի: Համախորհրդի (Կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար տասնձին:
Հիւանդանոցում ընդունվում են և զիշերթիկ հիւանդներ:
Հիւանդանոցի կառավարիչ՝ Բ. Կ. Ի.

Արքայական ընկերութեան վերին դահլիճը կիրակի, ապրիլի 3-ին, փրիւսօփայութեան զօրտօր
Պ. Մ. Կարա-Մուրզա
կ ը կ ա ը զ ա յ
Ի նպաստ Ուսուցչուհիների Ընկերութեան
ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԿԱՆ
ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԻՒՆԻԱԼԻՉՄ
Թեմայի վրա:
Սկիզբն է երկրորդան 8 1/2 ժամին:
Տոմարները 1 ր. 50 կ. մինչև 25 կ. ծախվում են Ուսուցչուհիների Ընկերութեան գրասենյակում (Գրաքանակայան և Տրոցկայան փողոցների անկիւն): (Կ. Կ.) 1—2

Լոյս է տեսել և վաճառվում է
Խ Ա Յ Ա Կ
«ՀԱՐԿԵՐԸ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆՈՒՄ»
Գիճեց և 40 կօպկ

Դիմել թիֆլիս—Երևաններէք» գրախաւսութիւն: Առնուող 5 հատ ցանկացողը կարող է դիմել հեղինակին, «Մշակ» խմբագրութիւն:
Բժիշկ Ա. Միխայլուսի
Ընդունում է մասնաւորապէս սիֆիլիս, մորթու և վնասակարան արտուցող հիւանդներ ամենայն օր, առաւօտ. 12—2. Երկրորդան 6—8 Մեծ Վանքի փողոց, տուն Կուզանովի, դեղատան կից: (տ. օ.) 47—80

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Բ Ո Ց Ժ
Ս. Գ. Շերնազանուսի
Ընդունում է հիւանդներին ամեն օր առաւօտեան ժամը 9—2 և երկրորդան ժամը 3—6: Երևանեան հրապարակ, տուն Արզուութեան, լուսանկար Լալայեանցի բնակարան:
Լոյս տեսաւ առանձին գրքովով
ԼԵՌՆԱՍԱՐԳՍԵՆԻ
«Մի ֆունտ ՕՐ ԱՐՅԱՆՈՒՄ և ՍԻՆԻՒՒՔՈՒՄ»
(հայ տուրխատի յիշողութիւններից)
Գիճեց և 20 կօպկ
Դիմել գրավաճառանոցներին 4—5

Նոր լոյս տեսաւ
Ք. ԿԱՐԱ-ՄՈՒՐԶԱՅԻ
մշակած հայկական երգերի
Երկրորդ սերք
որը պիտանայի համար ներդաշնակել է
ԼԵՕՆԻԴ ԿՆԻՆԱ
Առաջի տետրի գինն է 1 ր., երկրորդի՝ 75 կ., երկու տետրն էլ վաճառվում են Լանկոյի երաժշտական և «Գուստիլի» գրավաճառանոցներում, «Պարգես» խանութում և հրատարակչի՝ Պ. Կարա-Մուրզայի (յա. Панацевича № 8) մօտ. նրա մօտ է և պահեստը: 10—10

Պատրաստում
և պարագում ենք բոլոր միջնակարգ դպրոցների բոլոր աւարականներից. կարելի է և զիշերթիկ: Աւարական փող., տուն 53, ուսանողների՝ Հ. և Կ. (Կ. Կ.) 9—15

ՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱՏԻՔԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Արքայական ընկերութեան բաւոնում
Հինգշաբթի, մարտի 31-ին
Հայոց դրամատիքական ընկերութեան խումբը մասնակցութեամբ տիկ. Միրանյշի, Ի նպաստ պ. Պետրոսեանի կը ներկայացնէ

Շ Է Յ Լ Օ Կ
կ ա մ
ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
գրամ. 5 գործ. հեղ. Շէկապիլի, Թարգ. Յովհ. Խան Մաւէհանի:
Մասնակցում է մորող խումբը:
Սկիզբն է ժամը 8-ին երկրորդան:
Տեղերի գինը աւելացրած են:
Բէժիստօր՝ Յ. Արէլեան
Հերթապահ անդամ վարչութեան՝ Ռուբ. Յովհաննիսեան

Հետեւել ներկայացումը, կը կայանայ երեքշաբթի, ապրիլի 5-ին, Ի նպաստ սիկ. Սիրանյոյշի—ՄԱՐԻՆԱՆ, գրամ. 4 գործ. հեղ. Սոզէ Եջգարաի, Թարգ. Ա. Կրասնիկեանի: 30, 31.

ԱՐՏԻՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ
Ուրբաթ, ապրիլի 1-ին
տեղի կունենայ
Հ Ա Յ Ր Կ Ո Մ Ի Տ Ա Ս
վարդապետի հոգեւոր-ժողովրդական
Հ Ա Մ Ե Ր Գ Ը

Մասնակցութեամբ 60 անձից բաղկացած ս. էջմիածնի ձեռնարանի երգեցիկ խմբի:
Մանրամասն պրոգրամները երգերի բնագիրներով կը վաճառվեն թատրոնի մուտքում:
Սկիզբն է ժամը 8-ին երկրորդան:
Տոմարները ոչ որի չեն ուղարկվում և ծախվում են սիմֆոնի թատրոնի կասսայում—ժամը 10—2 առաւօտեան և ժ. 6-ից երկրորդան: (Կ. Կ.) 1—2

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
յայտնում է ի գիտութիւն ընդհանուրի, որ ներկայ տարվայ ապրիլի 5-ին նա նշանակել է սճուրդ կապալով տալու քաղաքային օֆիշային սիմֆոնի վրա յայտարարութիւններ կայցնելու քաղաքային արտուցութիւնը: Պայմանները կարելի է տեսնել Ուարավայի 4-րդ բաժանմունքում ցերեկվայ 9 1/2 մինչև 9 ժամը, բացի տոներէրց: 1—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
յայտնում է ի գիտութիւն ընդհանուրի, որ ներկայ ապրիլի 4-ին, ցերեկվայ 12 ժամին սճուրդ կը լինի 20,000 պուդ կէրօսին փողոցային լուսաւորութեան համար կապալով տալու համար: Պայմանները կարելի է տեսնել վարչութեան 4-րդ բաժանմունքում ի օրերը ստաւտեան 10 ժամից մինչև ցերեկվայ 1 ժամը: Աճուրդին մասնակցել ցանկացող անձինք պարտաւոր են սճուրդին ներկայացնել 1200 ր. գրաւական: Կարելի է յայտարարութիւններ ստանալ կըրված ծրարներում: 1—3

Կաթօլիկեան փողոցում, Տէր-Պետրոսեանի տանը (կաթօլիկների եկեղեցու դիմաց) բացված է նոր մաքուր և էժանակին

Ճ Ա Շ Ա Ր Ա Ն
Ա Ր Մ Ա Ի Ի Ր
Պատրաստվում են երօպական և ասիական կեթալուրներ. կաթ, մածուն, թէյ և զանազան խմորեղէններ. գինը չափաւոր են, մաքուրութիւնը և ճշգրտութիւնը օրինակելի: Բաց է թողնվում ճաշ և տները:
Փերդիկեան Նշանեան
1—3 (Կ. Կ.)

Պրովիզոր Ա. ՍԱՐՈՒՄԱՆԵԱՆՅԻ
Բ Օ Ր Օ - Ն Ա Յ Թ Ա Լ Ա Ն
Ն ո Ր Ն Ի Լ Թ Ը
Կատարելապէս ոչնչացնում է գլխի թեփր, ամացնում է մազերը և օգնում մազերի բուսելուն. տալիս է մազերին իրանց բնական ու հաստատ տեսքը: Թողտրված է բժշկական վարչութիւնից իբրև ոչ մի վնասակար նիւթ չը պարունակող:
Պահեստարան Кавказское Товар. торговл. аптек. товариств
Въ Тифлисѣ, Баку, Гатумѣ, վաճառվում է և Ռուսաստանի զիշերտներում և զիշերտաւաններում:
Արժէքն է 1 ռուբլի 25 կօպկ:
(Կ. 1 ան.) 39—50

Մի օրիորդ, որ հայոց լեզուն լաւ գիտէ և սովորել է գիտնալիս, ցանկանում է երեխաների հետ պարագիւր, կամ բեմիդատօնի վրա տպել (607)

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ
Չորեքշաբթի, 30 մարտի երեքշաբթվայ փոխաբէն թիֆլիսի ժողովարանի սիրողների խումբը անդամների, կանդիդատների և նրանց ընտանիքների համար կը ներկայացնէ
ԱՐԻ ԲԱՃԱՆՎԵՆԻՐ
Կօմեդիա 3 գործ. հեղ. Սարգու, փոխ. Կրիլովի Մասնակցում են. տ. Յակոբեան, օր. Բուչուկուրի, Էմիլեան, Հայկանուշ և Չաչկեան, պ. պ. Ապրեսեան, Երուսուղեան, Մարտո, Շահմիդեան, Շիրիլեան և Սափարեան:
Տեղերի գինն է 30 կօպ. մինչև 1 ռուբլի Սկիզբն է 8 1/2 ժամին երկրորդան:
Առաջկերտների մուտքը արգելվում է:
Բէժիստօր՝ տիկ. Մայսուրեան
(Կ. Կ.) 2—2

Շաբաթ օր, ապրիլի 2-ին թիֆլիսի ժողովարանի զանգիճում կայանալու է առաջին անգամ թիֆլիսում ասիական գործիչներից կազմած նաւագալմբի երօպական-կովկասեան մի

Կ Օ Ն Յ Է Ր Տ
Վ. Ա. ԳԵՇԻՇԵԱՆԻ զեկապալութեամբ:
Տոմարները նախօրը կարելի է ստանալ (Չախտայան Արֆա) երաժշտական մագաղիսում. Գօլովիսակի պրօպակա, Կրուժօկի տակ ներքին յարկում, իսկ կօնցերտի օրը ժողովարանում, սկիզբը ժամը 9 1/2. տեղերի գինը սովորական են:
(Կ. Կ. Կ.) 2—3

ԱՏԱՄՆԱՐՈՑԻ Ս. Ա. Ստեփանուսի
Ընդունում է առաւօտեան 9—2 և 5—7, Վեյլեանական փ. № 8.

№ 4711
Օ - Դ Ը - Լ Ի
(E A U D E L Y S.)
Ս պ ի տ ա կ, վ ա ը զ ա գ ո յ ն և զ հ զ ի ն
գ ո յ ն ե ռ ո Վ
ամենից ճանաչված է իբր տուալէտի գերազանց միջոց երեսը լուսանալու, երկտասարթութիւնը և թարմութիւնը պահելու և պղուկներն ու դէմքի ամեն տեսակ անմաքուրութիւնները հեռացնելու համար:
Լ Ի Լ Ի Ա Յ Ի
Կ Ա Ք Ն Ա Յ Ի Ն
Ս Ա Պ Ո Ն
SAVON AU LAIT DE LYS
Հ ա փ ա զ ա ն ց ք ն ք ո յ Չ
խիստ յանձնարարվում է
ս պ ի տ ա կ և ք ն ք ո յ Չ կ ա շ ի լ
ունենալու համար:
Մ ի ա կ ա ը տ ա զ ը ո Վ
ՖԵՐԻ. ՄԻՒԼԳԷՆՍ
Կեօն Հոնստի վրա և Բիգա.
Նորին Կայսերական Մեծութեան Արքուների Մատակարար:
№ 153773/78 5—6
ն. 3, 27, դ. 22, փ. 2, մտ. 12, ա. 13.